

1770, 7 7

DE
ACTORE CONTVMACE

TAM
SECUNDVM IVRA COMMVNIA QVAM
STATVTARIVM HAMBVRGENSE
SPECIMEN INAUGVRALE

QVOD
POTENTISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO

GEORGIO III. 347

MAGNAE BRITANNIAE FRANCIAE ET HIBERNIAE REGE
DEFENSORE FIDEI
BRVNSVICENSIVM ET LVNEBVRGENSIVM DVCE
S. R. I. ELECTORE ET ARCHITHESAVRARIO
RECTORRE GEORGIAE AVGVSTAE MAGNIFICENTISSIMO.

ILLVSTRIS
IVRECONSVLTORVM ORDINIS AVCTORITATE
PRO LICENTIA
SVMMOS IN VTROQVE IVRE HONORES
RITE CONSEQVENDI

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVEMITTIT
CLEM. WICHM. CAROL. PRINSHAVSEN
HAMBVRGENSIS.

AD DIEM XI. IVLII CIOCCCLXX.

EX OFFICINA SCHVLZIANA.

DE
ACTORE CONTVMACE
SECUNDVM IVRA COMMVNIA QVAM
STATVTARIVM HAMBVRGENSE
SPECIMEN INAVGVRALE

POTENTISSIMO PRINCIPIS AC DOMINI
DOMINO
GEORGIO III

REGIAE BRITANNIAE FRANCIAE ET HIBERNIAE REGIS
DEI GRATIA FIDELI
DEVOTISSIMAE ET LITTERARUM HONORABILISSIMAE
S. R. I. ACADEMIAE ET ARCHIEPISCOPO
RECTORIS REGIAE ACADEMIAE HAMBURGENSIS

ILLVSTRIS
IRECONSULTORVM ORDINIS AUCTORITATE
PRO LICENTIA
SVMMS IN VTROVQVE IVRE HONORES
RITE CONSEQUENDI
SERVICIO RECTORVM EXAMINI SUBMITTIT
GLEM. WICHM. CAROL. PRINSHAVSEN
HAMBURGENSIS

AD HOC EX IVRE CIVICO

EX OFFICIO SUBMITTIT

VIRO
MAGNIFICO
PERILLVSTRI CONSVLTISSIMO
IOHANNI IACOBO FABER
I. V. L.
SYNDICO
REIPVBLICAE HAMBVRGENSIS
MERITISSIMO
FAVTORI SVO PIE DEVENERANDO

SPECIMEN HOC INAVGVRALE

EA QVA DECET OBSERVANTIA

PERPETVAM FELICITATEM

PERENNEM VALETVDINEM

PROSPERRIMAM

CONSILIORVM CVRARVMQVE SALVBERRIMARVM

SUCCESSVS LAETISSIMOS PIE ADPRECANS

D. D. D.

CLEMENS WICHMANNVS CAROLVS
PRINSHAVSEN.

DISSERTATIONIS
INAUGVRALIS IVRIDICAE

DE

ACTORE CONTVMACE

TAM

SECVNDVM IVRA COMMVNIA,
QVAM STATVTARIVM
HAMBVRGENSE.

CAPVT I.

DE CONTVMACIA IN GENERE.

§. I.

Instituti ratio.

Non tantum reorum est fugere, fugiunt et actores. Frequentius quidem in foro rei se hoc delicto contaminare solent, adeo ut et ipsi inde FUGIENTIVM nomen teste Iacobo CVIACIO (a) sortiti sint, quia fugere et subterfugere eorum proprium esse videtur. Foedior tamen et pestifera magis est contumacia actorum.

Si

(a) ad cap. 3. x de dolo et contumacia.

2 DISS. INAUG. IVRID. DE ACTORE CONTVMACE

Si enim integritatem iudiciorum et reverentiam ius dicentibus debitam spectes; id peruerfissimum hominum genus esse adparebit, quod eiusdem iudicis, cuius auxilium contra aduersarium imploravit, auctoritatem contemnit. Maxima quoque inde contra actorem eiusmodi oritur suspicio, quod falsis litibus alios diuexare delectetur, eumque, cui bene esse licet, litibus pervertere studeat. Vel enim, si calumniator esse nolit, quam inchoavit litem prosequi, vel declarare tenetur, se ex post facto causam sibi esse iniustam cognovisse, et ita desistere a litigando. Prae aliis ergo cum specimen inaugurale elaborandum fuerit, thema DE ACTORE CONTVMACE tractandum mihi eo magis proposui, quo magis interest, ne quae in salutem et securitatem reipublicae introducta sunt, Themidis sacra profanentur, aliorumque fortunas evertendi remedia euadant. Praeter materiae dignitatem autem et hoc me impulit ad ingenii vires circa eam periclitandas, quod nemo huc vsque speciatim eius illustrationem, quod sciam, sibi sumserit. Methodus, qua utar, haec erit, vt praemisso capite primo *de contumacia in genere*, secundo de actoris contumacia tam secundum iura communia, Romanum scilicet, Canonicum et Germanicum, quam secundum dilectissimae patriae, inclytae S. R. I. liberae Ciuitatis Hamburgensis statutum in specie agam, modumque procedendi contra actores contumaces ex propriis cuiuslibet iuris fontibus ostendam. Quo facto, beneuole Lector, si quid

„nouisti rectius istis:

„candidus imperii; si non, bis utere tecum.

§. II.

§. II.

Contumaciae indoles.

Contumaciae (a) in iure duplex est significatus; generalis alius, alius specialis. *In sensu generali* quaeuis inobedientia vel contra leges vel erga iudicem commissâ contumacia vocatur. In obedientiam erga legem praeprimis prohibitiuam poenalem commissam ita vocari, ex verbis Papiniani (b) colligo, qui, *multum interest*, inquit, *errore matrimonium illicite contrabatur, an CONTVMACIA IVRIS et sanguinis contumelia concurrant.* Quid? quod et ipse iudex potestate sibi concessa abutens, si inpropositam legitime adpellationem recusat, *contumax* dicatur (c). Quemuis porro neglectum eius quod a iudice iniunctum est generali contumaciae nomine venire, patet ex verbis Papae ALEXANDRI III, *qui si legitime citatus ait (d) nec venit, nec responsalem misit, AVT ETIAM ALIAS PARERE CONTEMNIT tenebit excommunicationis sententia in eum pro contumacia promulgata.* Speciali vero significato CONTVMACIA est *contemptus iussus iudicis competentis de negotio certo tempore in iudicio expediendo.* Exprimunt:

(a) Ad originem vocis quod attingit, quidam Philologorum ICRO- rum eam deriuant a *tumeo*, inflari et superbiere, ex qua superbia scelerere dicitur ista inobediencia. Verior tamen videtur opinio eorum, qui contumaciam dictam esse putant a *contemnere*, quia vbiq; fere in legibus essentia contumaciae in *contemptu* po-

nitur L. 53. D. de re iudicata c. 3. 7. x de dolo et contumacia. c. 7. x de adpellationibus. lac. CULACIVS in obseruat. Lib. XVIII. cap. 30.

(b) L. 38. §. I. D. ad legem Iuliam de adulteriis coercendis.

(c) L. 59. C. Theod. de App.

(d) c. 7. x de adpellationibus.

munt hunc significatum verba Hermogeniani (e): *Contumax est, qui tribus edictis propositis, vel uno pro tribus, quod vulgo peremptorium appellatur, literis euocatus praesentiam sui facere contemnit*; et PAULI (f): *Trinis literis vel edictis, aut uno pro tribus dato, aut trina denunciatione conuenus, nisi ad iudicem a quo sibi denunciatum est, aut cuius literis vel edictis conuenus est, venerit, quasi in contumacem dicta sententia auctoritatem rerum iudicatarum obtinet*: et PP. ALEXANDRI III. tam quae ante adduxi; quam etiam verba: *si adversarius suus legitime citatus ad praesentiam vestram accedere vel iudicio vestro parere contemserit, aut etiam se absentauerit etc.* (g). Fundamentum contumaciae est obligatio perfecta ad actum in iudicio expediendum, sine qua vera contumacia committi nequit: Hinc inde ad monitoriam citationem, quippe consilii vim habentem emanentis nulla est contumacia. Hinc etiam qui legitime citatus non fuerit, contumax iudicari non potest (b). Contumaces enim non videntur teste HERMOGENIANO (i) nisi qui cum obedire deberent, non obsequuntur, id est, qui ad iurisdictionem eius, cui negant obsequi, pertinent. Duplici ratione potissimum committitur; vel enim est *proprie talis*, scilicet, si aliquis plane non

com-

(e) L. 53. D. de re iudicata.
 (f) in receptis sententiis. Lib. V.
 Tit. 10. §. 7. apud Ant. SCHULTINGIUM in iurisprudencia ante Iustianiana p. 450. ibique CULACIUS.
 (g) cap. 3. x de dolo et contuma-

cia.
 (b) Sunt verba INNOCENTII III. in c. 34. x de electione et electi potestate.
 (i) L. 53. §. 3. D. de re iudicata; add. L. 20. D. de iurisdictione.

comparet; vel secundum *quid talis*, quando quis comparet, sed non legitimo modo, vel non intentione. vt quae ex iudicis iussu perfecte obligante peragenda erant, in iudicio expediat. Non enim sufficit, vt copiam sui faciat in iudicio, requiritur etiam, vt ea expediat, quae ei iniuncta erant. Illa species, *contumacia non veniendi seu non comparendi*; haec vero *contumacia non praestandi* vocatur, variisque omni tempore in processu modis sese exserit, scilicet; non legitimando, cautionem non praestando, non respondendo et litem non contestando, non probando, instrumenta non producendo, non recognoscendo, non edendo, et quae huius generis sunt (k).

§. III.

Variae Doctorum distinctiones contumaciae.

Non vna omnium Doctorum, qui modum procedendi in iudicio scriptis suis illustrarunt, est sententia de contumaciae speciebus. Operae pretium esse credo, nonnullas eorum distinctiones, saltem memorabiliores, et quid de iis videatur, hic exponere, antequam propriam diuisionem addam. *Iohannes BRVNEMANNVS* (a) contumaciam trifariam dissectat. Consistere eam dicit, vel in *non veniendo*, vel in *non respondendo*, vel in *non re-*

A 3

situendo.

(k) *Baribol. Lednb. SVENDEN-DORFFERI Processus Fibig. c. II. §. 4. Es. PUFFENDORFII introd. in processum civilem. P. II. c. III. §. 3.*

Sqq. PERILL. G. L. BOEHMERI principia iuris can. §. 780.

(a) *in processu civili cap. IV. §. 2.*

6 DISS. INAVG. IVRID. DE ACTORE CONTUMACE

situendo. Contumaciam in non veniendo in *veram* et *praesumtam*, veramque iterum diuidit in *expressam*, vt siquis respondeat, se nolle venire, et *tacitam*, quando quis in faciem citatus non comparuerit. Praesumtam vero vocat, quando de citationis insinuatione nondum plane constat. Sed hae distinctiones, si bene eas perpenderit, non satis neque naturae rei neque legibus accommodatae sunt. Ad primam enim quod attinet, dantur utique plures species contumaciae, quam quae in non respondendo et non restituendo consistunt (§. 11.), quae omnes sub generali nomine contumaciae non praestandi comprehenduntur. Altera vero in contumaciam veram et praesumtam omni prorsus fundamento destituta est. Si enim de citatione eiusque insinuatione rite facta nondum constat, nulla omnino contumacia existere putatur, adeo vt neque in expensas condemnatio neque in contumaciam processus locum habeat (b). Alii eodem modo contumaciam dispescunt, sed vocabulis tantum differunt a BRUNNEMANNO. Quorum ex numero *Iodocus DAMHOVDERS* est (c), cui in *veram*, *praesumtam* et *fictam* contumaciam distinguere placuit. *Veram* vocat, quam BRUNNEMANNVS *expressam* dixit, scilicet quando verba et facta consentiunt, vel quando quis sine licentia abit. *Praesumtam* nominat, quae a BRUNNEMANNO pro *tacita* habetur, quando de citationis insinuatione et sic de

con-

(b) *Esaias PUFFENDORFF* in proc. ciu. *Luneb. l. c. §. 7.*

(c) in *praxi civili cap. 2°. num. 25 et seq.*

contumacia constat. Fictam tandem, quam BRVNNEMANNVS praesumptam nominavit. Eadem hic monenda sunt quoad distinctiones DAMHOVERI, quae de distinctionibus BRVNNEMANNI dixi. *Paulus* quoque CHRISTINAEVS (d) eodem modo distinguit, aliis tantum vocabulis propositis; in evidentem, veram et praesumptam. Illam vocat, quam BRVNNEMANNVS expressam et DAMHOVERVS praesumptam; hanc, quam BRVNNEMANNVS quoque praesumptam, sed DAMHOVERVS fictam nominavit. Alia prorsus ratione *Tobias Iacobus* REINHARTH (e) cum *Conrado* RITTERSHVSIO (f), et *Iustus Henningius* BOEHMERVS (g) contumaciam in veram et praesumptam, scilicet, qua dolus in verum et praesumptum dispescitur, diuidunt. *Veram* enim vocant, quando dolus illius, qui iudici suo non obedit, manifestus est; *praesumptam* vero, quando citatus copiam sui non facit, nec ea quae facere tenetur, perficit, de eius tamen dolo non constat; hunc pro contumaci haberi, donec allegando et probando impedimenta, quae venire in iudicium illi non permiserunt, a mala contra eum enata praesumptione se purgauerit. Quod in hac diuisione desidero, maxime in eo positum est, quod vera contumacia secundum eam semper prodolosa sit habenda; cum tamen experientia nos edoceat, contumaciam plerumque culpa magis et negligentia vel litigatorum eorundem-
que

(d) *Decifion. Vol. I. decis. 139. method. Part. IX. cap. XV. §. 2.*
 n. 6. sqq
 (e) *disf. de reo contumace causae victore. §. 3.*
 (f) *in Nouellarum expositione*
 (g) *in iure eccles. protest. Lib. II. tit. 14. veram praeterea qualificatam, praesumptam vero simplicem vocat,*

e DISS. INAVG. IVRID. DE ACTORE CONTUMACE.

que patronorum causae, quam dolo committi (b). Iisdem terminis utuntur *Huldericus ab EVBEN* (i) in distinguenda contumacia, sed alio iterum sensu. Illi *vera* est contumacia, quoties constat, vercatum citationis scientiam habere, nec tamen cum venire potuerit comparere; *praesumpta* vero, quoties non constat, an citatus citationis emissae ignarus absit, nec ne. Sed uti iam ad *BRVNEMANNI* distinctionem monui, hoc ultimo casu nulla omnino contumacia existit. Tandem et *Esaias PUFFENDORFII* (k) distinctionem referam, qui contumaciam non veniendo admittam, vel *veram*, vel *quasi contumaciam* dicit, illamue iterum in *expressam* et *tacitam* distinguit. *Superior* secundum eius sententiam existit, cum quis in contemptum iudicis nolle se venire, declarat; *tacita* vero, cum quis in faciem citatus non comparet. Omissa vero ab eo est differentia ratione culpae vel doli, qua tamen multum interest, in modo coercendae contumaciae.

§. IV.

Continuatio.

Ex his, quae §. antecedente relata sunt, apparet, sermonem Doctorum in hoc articulo adeo esse confusum, ut alii vix aliorum orationem intelligere queant. Non quidem hanc confusionem novis terminis diversisque eorum significatibus additis augere iuvat; cum vero nulla ex propositis ratio distinguendi naturae contumaciae satis

conueniens

(b) *Esaias PUFFENDORFII* l. c. §. 3. Scriptis, p. 448.
(i) in discursu ad cap. per tuas
58. x de appellat. c. IV. §. 6. in eius

(k) l. c. §. 6.

conueniens visa fuerit; iam quid mihi videatur proponere in animo est. Ex supra dictis apparet, non illam esse contumaciam, antequam de citationis arctatoriae insinuatione legitima constet, quam ergo ante omnia docere debet is, qui alterius contumaciam accusat. Huc spectant verba PP. ALEXANDRI III. si legitime citatus non venit (§. II.). Non enim legitime nec cum effectu citatus videtur, cui citatio vel plane non, vel non iusto modo insinuata est. Si ergo de insinuatione in processu contra contumacem constat, iam contra emanentem praesumptio inde oritur, eum esse contumacem. Non enim statim actu contumax iudicari potest, quia legitimis impedimentis forsassis obstructus ius dicenti non obtemperauerit. Si tandem vero constat, ei nulla fuisse legitima impedimenta, noua quaestio dirimenda est, scilicet, utrum vera eius contumacia *dolo* an *culpa* commissa sit. Omnem ergo contumaciam, tam non veniendo quam non praestando commissam distinguo, in *veram* et *praesumptam*. *Veram* voco, quam actu commissam esse constat; *praesumptam*, vel si eam *quasi contumaciam* appellare magis placuerit, quam quia constat de legitime facta insinuatione iussus iudicis, commissam esse praesumitur, donec suspicio contra eum orta purgata sit. *Veram* iterum contumaciam in *dolosam* et *culpofam* diuido, prout eam vel dolo vel culpa commissam esse constat. *Dolosae* quoque noua pro magnitudine doli quasi familia est. Si enim aliquis expresse in contemnum iudicis declarat, se nolle venire, vel expedire in iudicio quod expediendum est, eius est maior animi pertinacia, quam eius, qui simplici dolo iussam iudicis negligit. Illam *qualificatam* hanc vero *dolosam simplicem* nominare liceat.

B

§. V.

§. V.

An contumacia sit delictum?

Quaestionem quoque, an contumacia pro delicto habenda sit, hoc loco obiter attingere par est. Affirmant eam nonnulli (a) simpliciter, propterea quod contumaciam sine dolo committi non putant. Falluntur quidem, uti ex antecedentibus adparet, et etiam saepius laudatus PUFFENDORFFIUS (b) recte monuit, qui contumaciam absque dolo non committi somniant, quoniam ea plerumque culpa magis quam dolo perpetratur. Nihilominus tamen crediderim, *veram contumaciam* delictum recte vocari posse. Dantur enim delicta tam culposa quam dolosa; et quid praeterea requiritur ad naturam delicti, quam factum subditi liberum, quo sanctio poenalis violatur? Non ergo est, quod cum PUFFENDORFFIO inter culposam et dolosam contumaciam distinguamus. Pergit quidem, si contumacia delictum nunquam non ponat, quid dicemus, an contra eandem in integrum restituere iudex unquam possit? Dolose agentibus restitutionis beneficium, etiamsi sint minores non dari, res ipsa loquitur, cum in delictis, si malitia aetatem supplet, aetate neminem excusari constet (c). Si tamen delictum, uti Imperatores SEVERUS et ANTONINUS aiunt (d), *non ex animo sed extra venit*, hoc est, si negligentia magis quam ex proposito delictum committitur, *minoribus in hac causa*

(a) Ben. CARPZOVIVS in *proc. civ.* T. 24. A. 1. n. 9. et A. 2. n. 6. Lud. Gualth. MARTINI *Comment. ad Proc. El. Sax* T. 10. Rubr. n. 9.

(b) *l. c.* §. 3.

(c) *L. 2. C. si aduersus delictum.*

(d) *L. 1. C. si aduersus delictum.*

causa in integrum restitutionis auxilium competit. Maioribus vero idem competere aliter non potest, quam ex speciali causa, ex qua laesionem aliunde, quam ex eorum culpa descendere apparet (e). Hi ergo si culpose contumaces fuere, ob laesionem propria culpa interuenientem restitui non possunt. Ex quibus subinde satis adparet, partim contumaciam, quanquam non sit dolosa, non semper restitutioni locum facere; partim, posse etiam iudicem interdum in integrum contra contumaciam restituere, quanquam delictum ponat; ideoque etiam culposam contumaciam delictum recte vocari. Etenim magis hoc dubio caret, cum ipse Papa ALEX. III. contumaciam indistincte delictum vocare parum dubitauerit (f).

§. VI.

Diuersa genera poenarum contumaciae.

Cum contumaciae diuersa sit conditio, diuersus quoque modus eam coercendi obseruandus est. Quanquam enim tam culposa quam dolosa delictum constituat, non tamen vna eademque viriusque natura est, nec dolosa quidem aequali gradu punienda est, sed multum potius, vtrum qualificata sit an simplex, interesse credo. Omnis omnino poenae contumaciae finis est duplex: partim vt iudicis auctoritatem

(e) PERILL. G. L. BOEHMERI
princ iur. can. §. 212.

(f) c. 4. §. 1. x. de offic. et potest.
Iud. deleg. ibi: Illis etiam qui pro
causis sibi commissis ad citationem
tuam venire aut tuo super bis pa-

rere iudicio neglexerint: sitale fuerit negotium quod certa exinde poena in canonibus exprimat, eandem infligas, alioquin ipsos pro delicti qualitate et causae secundum tuum arbitrium punire procures.

ritas salua parim vt aduersario ius suum persequendi in iudicio illaesum permaneant. Ex hoc duplici fine duplex quoque species poenarum obtinet. Sunt enim vel *publicae* vel *privatae*. *Publicas* vocamus, quas sumendi ius penes iudicem est ad ius dicentis auctoritatem tuendam; *privatas* vero, quas pars aduersa in iudicio persequi potest (a). Ex hac diuersitate poenarum quoque ipsius delicti conditio diuersa pendet. Quatenus enim poena publica coercenda est contumacia, eatenus pro delicto publico habenda; quatenus vero priuata tantum obtinet, eatenus priuatum quoque delictum constituit. Poena publica est extraordinaria et ex arbitrio iudicis pro delicti et causae qualitate determinando dependet (b). Consistit in multae pecuniariae distione, vel incarceratione, vel secundum ius canonicum etiam in poena excommunicationis (c), ad quam tamen post tertiam denunciationem demum procedi potest (d). Non omni contumacia ius dicentis auctoritas tam insigniter laeditur, vt poenae publicae locus sit, neque qualitas causae eandem semper postulat. Pertinet potius ad causas criminales, et in ciuilibus, nisi qualificata (§. 4.) fuerit contumacia, vix obtinere potest. Alias si iudici in causa ex officio procedere non licet, hanc quoque poenam infligendi ius deest. Priuatarum contumaciae poenarum iterum duplex est species. Vel enim consistit ea in refundendis expensis et singulari interesse praestando

(a) PERILL. BOEHMER l. c. §. 782. *rec. not. vlt.*
783.

(b) c. 4. §. 1. x *de off. et potest. de dolo et contum.*

iud. deleg. cuius verba vid. §. an-

(d) T. P. O. art. V. §. 8.

CAPVT II. DE ACTORE CONTVMACE IN SPECIE. 13

stando, quod ob quamlibet contumaciam, siue dolo siue culpa commissam, in iudicio pars aduersa persequi potest, quae poena *generalis* vocatur; vel praeiudicium ratione actus neglecti continet, et dicitur *specialis*; quae tamen non aliter nisi in eo locum obtinet, qui tribus edictis propositis, vel vno pro tribus, quod vulgo peremptorium vocatur, praesentiam sui facere contemnit (e). Diuersus quoque modus procedendi contra actorem et reum contumacem obtinet. De reo contumace vt agatur, praesentis instituti ratio non patitur. De actore vero sequenti capite plenius agendum est.

CAPVT II.

DE ACTORE CONTVMACE IN SPECIE.

§. VII.

Transitus.

Iam, vt de ACTORE CONTVMACE agam, modumque procedendi contra eum ostendam, ordo tractationis postulat. Cum autem media, quibus hodie in foro in actoris contumacia coercenda vimur, sint diuersa, nec eandem originem agnoscant; sed partim ex Romanorum placitis, partim ex Pontificum decretis descendant, partim vero legibus imperii nouam formam acceperint: iustiori methodo thema propositum tractari non potest, quam si ex cuiuslibet

B 3

iuris

(e) L. 53. §. 1. D. de re iudicata.

iuris fontibus, quid contra actorem contumacem statuendum sit, separatim tradam. Hoc tamen generaliter hoc loco praemonendum est, quod omnium horum iurium conditores in modo procedendi contra actores contumaces determinando, litis contestationis rationem habuerint, diuersumque statuerint, si contumacia ante litis contestationem committitur, ab eo, quo coercetur, qui post litis contestationem contumax est. Neque ex natura processus utroque casu aequali semper ratione procedi potest, cum lite nondum contestata in causa principali procedere non liceat. (a),

§. VIII.

*De actore contumace ex iure romano**Anteu Justiniano.*

De Romanorum placitis in actoris contumacia infringenda acturus, quae iure Anteu-Justiniano obtinuerint, praemitam. Contumax hoc iure arctiori significato erat reus, qui tribus edictis propositis vel vno peremptorio, praesentiam sui facere contemnebat. In hunc enim etiam poenae contumacia statutae erant e. g. quod condemnatus, si appellabat, non fuerit audiendus (a). Notandum quoque, quod hoc iure nemo, nisi post litem contestatam contumax dictus fuerit (b).

Diuerfa

(a) tot. tit. X. *Ut lite non contestata non procedatur ad restium receptionem vel ad sententiam definitiuam.*

(a) L. 73. §. 3. *D. de iudiciis. L.*

53. *D. de re iudicata. Contr. RITTERSHVSIUS ad Nouellas S. IX. cap. XV. §. 7.*

(b) *Idem l. c. §. 16.*

Diuerſa enim erat ratio litis conteſtationis antiquae ab hodierna. Illo ſcilicet iure lite demum conteſtata lis pendens et iudicium ceptum vi-
debatur (c); ergo et ante litem conteſtatam contumax nemo dici po-
terat. Porro delictum contumaciae ante Iuſtinianum a reis tantum
committi, nec actorem contumacem vocare ex vſu fuiſſe videtur.
Neque enim actor edictis propoſitis ſed praeconum vocibus vocabatur
antequam Imperator, quamcunque litigatorum partem edictis in iu-
dicium vocare iuſſerat (d). Neque ſi quis abſtinebat a negotio, quod
calumniandi animo inſtituerat, et ita liti in totum renunciabat, con-
tumax vocatus eſt; ſed *deſiſſiſſe* VLPIANO (e) videtur. Pariratione,
nec vti in reo contumace, peremptorio edicto, vt praefentiam ſui fa-
ceret, commoneſaſto, iuri conſentaneum viſum fuit, actorem diſſe-
rentem cauſam cogere vt ſeſe repraeſentet, vel auditis deſenſionibus
aduerſarii, id quod iuris ratio exigeret, iudicare. Procul dubio hu-
ius iuris, quam et Imperator DIOCLETIANVS agnouit (f) ratio
fuit: *quod inuitus agere vel accuſare nemo cogatur*. Cuius legis
auxilio cum abuterentur, qui tantummodo proponebant actiones, no-
lebant autem vsque ad finem exercere iudicium; IVSTINIANVS (g)
nouis conſtitutionibus eorum malignitatibus obuiam iuit, actorem-
que coeptum ſemel negotium vsque ad finem litis exercere iuſſit.
Quamquam autem iure anteiuſtiniano actor, qui peremptorio edicto
impetra-

(c) Carl. Godfr. WINCKLER diſſ.
de diſcrimine inter Litis cont. vete-
ri ac hodierno Sect. II. per tot.
(d) Nou. 112. cap. 3.

(e) L. 10. D. de iudiciis.
(f) L. v. C. vt nemo inuitus
agere vel accuſare cogatur.
(g) Nou. 112. cap. 3. pr.

impetrato die cognitionis ipse aberat, nec nomen contumacis fortius sit, nec specialis poena in eum statuta sit, hoc tamen inde eveniebat, quod teste Vlpiano (b) circumducendum fuerit edictum peremptorium. Ceterum neque causa cognoscebatur, neque secundum praesentem pronunciabatur. Reus e contrario post edictum peremptorium absens citandus erat, et siue responderet, siue non responderet, agebatur causa et pronuntiabatur: non utique secundum praesentem, sed interdum vel absens, si bonam causam habebat, vincebat (i). Circumductum vero edictum VLPIANVS citato loco vocat, cuius instantia perit, hoc est, quod ipso actoris facto ex post effectu suo destitutum est. Salua ergo lis ipsa erat, et ex integro litigari nihilominus poterat (k).

§. IX.

De actoris contumacia secundum ius Iustinianum post litem contestatam.

IUSTINIANVS cum noua constitutione libidinem litigandi coercere, et quominus lites pene immortales fiant hominumque vitam excedant, impedire vellet; actoris quoque contumaciam esse puniendam, ratus est. Primum quidem de contumacia *post litem contestatam* commissa L. 13. C. de iudiciis statuit, postea, de ea quae *ante litem contestatam* committitur, legem tulit (a). Mihi quidem in explicandis

(b) L. 73. §. 1. D. de iudiciis. *see viBore, Erfordice 1734.*
 (i) L. cit. 73. pr. *Tob lac REINHARTH diss. de reo contumace cau-* (k) *Idem. ib. §. 4.*
 (a) *Nov. 1121. c. 3.*

plicandis hisce legibus Iustinianeis legislationis magis, quam proces-
sus ordinem seruare arrisit. Censuerat IUSTINIANVS omnes lites,
quae causam ciuilem concernunt, non vltra triennii metas post litem
contestatam esse protrahendas. Hinc si pars actoris cessaret, quate-
nus multiplicitate dilatione reus fatigetur, ut semestri tempus tantum ei
supereffet; licentiam dedit, per executores negotii actorem requirere,
parte fugiente ex vna parte actoris absentiam incusante. Quod si per
tres vices foret subsecutum, nec pars actoris fuerit inuenta, et neque
per se neque per procuratorem instructum peruenerit; tunc iudicem
negotii acta apud se confecta conspiciere censuit, sequentemque mo-
dum contra actorem procedendi praescripsit his verbis (b). *Et si qui-
dem nihil sufficiens actitatum est, ex quo possit termino causae certa
fieri coniectura: volumus non solum partem fugientem ab observa-
tione iudicii relaxare, sed etiam in omnes expensas, quae con-
sueti modo circa lites expendantur, eum condemnare, vera quan-
titate earum sacramento fugientis manifestanda, et omni caute-
la, quam super lite reus exposuit reddenda: et si remanserit,
viribus euacuabitur. Sin autem ex gestis apud se habitis, par-
te actoris minime inuenta, possit inuenire viam, qua manife-
stum ei fiat, quid statuendum sit, etiam absente actore, si me-
liorem eum causam habere perspexerit, pro eo ferre sententiam
non moretur, et praesentem reum absenti actori condemnare,
expensis tantummodo litis, quas reus legitime se expendisse iu-
rauerit condemnatione excipiendis, quia hanc poenam actori, et
melio-rem*

(b) L. 13, cit. §. 2.

meliorem causam habenti propter solam absentiae contumaciam imponimus: nullo penitus ei regressu ad eandem litem conferuando. Sed actor contumax cadat omnino si reus absoluitur, sin vero aliqua condemnatio contra reum absente actore proferatur, quam forsitan non sufficientem sibi actor putauerit fugitiuus, nullo modo iterum eandem litem resuscitare concedimus.

§. X.

Explicatur Lex 13. §. 2. C. de iudiciis.

Si mentem sanctionis huius recte perspicio, *Imp. IUSTINIANVS* duplicem omnino ponit casum. Vel enim Iudex inspectis actis causam ita instructam inuenit, vt appareat quid statuendum sit vel idem non apparet. In casu posteriori, de quo in primo membro citatae legis agitur, si neque super probatione, neque definitiue iudex aliquid statuere potest, reum, contumaciam actoris fugitiui accusantem ab obseruatione iudicii relaxandum, hoc est, ab instantia seu ab illa ipsa causae controuersae tractatione, quae facta per id tempus, quo lis inchoata fuit, absoluendum (a) esse statuit. Fit haec ab instantia absolutio, salua actione instituta, et quam maxime ab absoluteione a causa differt, quippe qua ipsum perimitur ius agendi, cuius et *Iustinianus* in sequenti membro suae constitutionis mentionem facit. Praeterea actor in expensas a reo iuramento manifestandas condemnandus,

(a) *Quod interpretatur Ordī. 1495. Tit. XXI. von der Ladung nat. Cameralis MAXIMILL. I. de a. absolui werden.*

CAPVT II. DE ACTORE CONTVMACE IN SPECIE. 19

nandus, et omnis cautela quam super lite reus exposuit reddenda est; vt ergo postea actor, si litem reassumere voluerit, causam de integro agere debeat. Alter casus quem ponit IUSTINIANVS, est: si ex actis viam inuenire possit iudex, qua manifestum fiat, quid statuendum sit, quo non semper pro reo praesente, sed et pro actore absente iudex sententiam ferre, si eum meliorem causam habere perspexerit, semper tamen actorem in poenam contumaciae in expensas condemnare tenetur. Duo omnino in hac posteriori dispositione latent casus, quos ex mente imperatoris hic vterius exponere iuuat. Vel enim iam ad probationem deuentum est vel non. Si nondum ad probationem deuentum, videndum vtri litigantium iudicis sententia pro ratione litis contestationis, incumbat. Lite negatiue contestata, et hinc probatione actori incumbente, huic per sententiam ea est iniungenda; qui si intra terminum praefixum probationem non susceperit, reus ab actione absoluitur. Lite vero affirmatiue contestata, reo probatio iniungenda, et tunc secundum acta et probata vel pro actore vel pro reo sententia est ferenda, actore tamen semper in expensas condemnato. Reus tamen, siue affirmatiue siue negatiue lis contestata fuerit, sponte ad probandum ius suum se accingente, sine dubio admittendus est. Qui si de iure suo, prout satis est, docuerit, definitiue ab actione absolui potest; alii si in probatione, quam suscepit, defecerit, non ab ipsa actione sed instantia saltem absolutio fieri debet (b). Secundo casu, vbi, si ad probationem iam deuen-

tum,

(b) Reus eo magis post Litis contestationem, cum iam iam iuris interpretes ante L. C. eam admittant.

tum, eaue absoluta est, actor fit contumax, sententia omnino secundum acta et probata ferenda est. Si ergo actor intentionem suam satis probauerit, nec haec probatio per reprobationem aduersarii fuerit elisa, reus actori, quamquam absenti, condemnandus est. Quum vero reus actoris probationem reprobatione vel directa vel indirecta euerterit, hic ab actione instituta absoluitur. Quod idem obtinet, si reo principaliter probatio iniuncta fuit, isque ius suum satis probauit. Si vero nihil probauerit, absoluedus quidem est ab instantia, non vero a causa. Poena tamen generalis contumaciae, condemnatio scilicet in expensas, semper actorem contumacem, siue victor euadat, siue causa cadat, sequitur. Addit quoque IUSTINIANVS, quod si aliqua ex parte condemnatio contrareum prolata fuerit, quam forsitan non sufficientem sibi actor putauerit fugitiuus; nullo modo iterum eandem litem resuscitare concedendum sit. Quo ipso ergo actor contumax omnium remediorum aduersus sententiam auxilio priuatur, vt nec coram eodem, nec coram superiori iudice ius suum denuo deducere queat (c). Huc procul dubio quoque verba HERMOGENIANI spectant, qui *Contumacia, inquit, eorum qui iusdicenti non obtemperant, litis damno coercetur*. Iure ciuili enim contumax non condemnatur ob solam contumaciam, sed beneficio appellationis priuatur (d).

§. XI.

BARTOLVS ad authent. Qui semel
C. Quomodo aut quando iudex etc.
n. 13. Tob. Iac. REINHARTH diss.
cit. §. 5. 6.

(c) REINHARTH l. c. BRUNNE-
MANN in proc. ciu. cap. IV. §. 5.
(d) BRUNNEMANN l. c. §. 20.

Contumacia actoris ante litem contestatam.

Iam iure Ante-Iustiniano cautum erat (a), quod si edictum peremptorium impetrans, die cognitionis abesset, tum circumducendum esset peremptorium edictum. Circumducto vero edicto, instantia tantum edicti peribat, lis vero salua erat, et iterum reus conueniri et ex integro litigari poterat. Nunquam vero causa cognoscebatur, nec secundum praesentem pronunciabatur. Cum vero a IUSTINIANO in Nouella Constitutione CXII. capite III. (b) sancitum esset, actorem ceptum negotium vsque ad finem litis exercere; reus quoque, actore ante litem contestatam contumace, ad deducendum in meritis causae ius suum admissus est (c). Antiquo remedio isto reus et hodie uti potest, si actor ante litis contestationem contumax est. Quo casu non auditur actor de integro causam mouens, nisi prius expensas, quas reus propter litem sustinuit et honoraria aduocatorum (d), iuramento rei, praeuia iudicis moderatione manifestanda reo restituerit. Non enim fustulit hocce remedium IUSTINIANVS, sed novum insuper remedium, actoris contumaciam infringendi suppeditauit; difficilius quidem sed et efficacius, quippe quo si uti voluerit, non ab instantia solum, sed a causa absoluitur. Sed et ipsum *Imperatorem* sua proponentem audiamus. *Quamobrem sancimus: actorem*

C. 3. *reus in iudicio contumacem*

(a) L. 73. D. de iudiciis.

(b) Vnde desumpta est eiusdem argumenti authentica. *Qui semel Cod. Quomodo aut quando iudex sententiam proferre debeat.*

(c) HERMANN Vultei in tr. de iudiciis L. II. c. 6. n. 169. p. 366.

(d) Bened. CARPZOVIVS in praef. Tit. VIII. arr. 1. n. 45.

rem captum negotium usque ad finem litis exercere. Si vero causam prosequi distulerit: damus pulsato licentiam, iudicem apud quem lis coepta est, postulandi: ut ab eodem iudice actor ad iudicium aut per se aut per legitimum procuratorem venire moneatur; et si hoc minime fecerit, propositis tribus vocetur edictis: una quaque cautione non minus quam triginta dierum spatio concludenda - - - si vero propositis edictis vocatus ad iudicium venire et suas intentiones aut per se aut per legitimum procuratorem proponere noluerit: tunc et aliud unius anni spatium ei concedimus: intra quod, nisi suam intentionem fuerit prosecutus, damus licentiam iudici, et absente aduersario, partis permanentis allegationes secundum nostras leges examinare; et veritate subtilius requisita, legitimam proferre sententiam. Hac ergo constitutione reo permissum est, siquidem hoc malit, in ipsa causa progredi et iura sua exponere. Post tria edicta scilicet, quorum quodlibet triginta dierum spatio concludendum est, et aliud annale spatium reus litem contestari (e) causamque iudicis arbitrio submittere potest, qui veritate cognita secundum acta et probata vel reum praesentem absoluit, omnemque ulterius de ea re agendam actori praeccludit, vel etiam pro actore absente, si bonam causam habuerit, sententiam ferre tenetur. Poena tamen generalis contumaciae, scilicet in expensas reo restituendas condemnatio, in

(e) Dissentit Es. PUFFENDORFF nem admitti putat. Ass. lite non
l. c. §. 19. qui si reo non placeat litem contestari, actorem ter citari posse, quo facto reum ad probationem nullum modo possumus. Tot. Tit. X. ut Lite contestata, etc.

CAPVT II. DE ACTORE CONTVMACE IN SPECIE. 23

in actorem semper statuitur, quamquam causae victor euaserit; ut easdem ante omnia restituere debet reo, si intra annale spatium venerit, suamque intentionem exercere voluerit. Ceterum si actor sumtibus litis intra hocce tempus datis, solum annale spatium interrumpere voluerit, *Imperator* eum denuo contumacem post annum et tria edicta ab omni actione cadere iussit; addit enim idem: *Deteriorem omnino dolum eius agnosci, qui interruptam iterum liam deseruit, quam qui semel acceptam dereliquit.*

§. XII.

*De actore contumace secundum ius canonicum.
Cautio de lite prosequenda.*

Papa, cum caeteroquin omnia ea, quae iuri civili romano originem debent, aspernari more suo soleat, quia minime secundum leges saeculi viuendum esse statuit, in eo, circa quod versamur, capite, iuris civilis dispositiones per omnia adprobauit, nouumque tantum remedium addidit, quo actor contumax vsque ad finem in iudicio persistere cogatur. Approbasse ius canonicum modum procedendi iuris romani contra actorem iudicium defugientem tam ante, quam post L. C. ex rescripto ALEXANDRI III. (a) patescit; qui actor, inquit, *sue uenerit sine non, aut si procuratorem non dimisit, denunciationibus ad domum missis, receptis testibus alterius partis, iuxta dictam formam ad proferendam sententiam procedatis.* DICTA vero

(a) in c. 3. 1 de dolo et contumacia.

vero FORMA procul dubio nulla alia est, quam quae iure romano praescripta erat, ad quam testē NICOLAŌ DE TVDESCHIS qui, quoniam Archiepiscopus Panormitanus factus, vulgo PANORMITANVS (b) dici solet; hoc loco prouocatur. Absolutionem etiam ab instantia et refusionem expensarum reum petere posse placuit INNOCENTIO IV (c). Nouum autem actorem cogendi remedium, vt negotium coeptum ad finem perducat, eodem rescripto PP. INNOCENTII IV. introductum est, secundum quod actor, qui ad terminum, ad quem citari aduersarium fecerat, venire non curauit, ad citationem aliam minime admittendus est, nisi sufficienter cauerit, quod in termino fideliter debeat comparere.

§. XIII.

De actore contumace secundum leges Imperii.

Ad leges Imperii Romano Germanici transeo, vt ostendam quid in iis contra actorem contumacem sit statutum. Nulla quidem noua remedia reo nostris legibus data sunt; istis vero, quae iure peregrino prodita et supra explicata sunt, noua forma, ratioque iis vtendi noua adiecta est. Liberum est ergo reo, tam ante, quam post litem contestatam absolutionem ab instantia aut citatione cum refusione expensarum petere (a). Liberum est eidem si actor ante litem contestatam

(b) ad c. 3. x. de dolo et contumacia.
 (c) cap. 1. de dolo et contumacia.
 (a) O. C. d. a. 1555. P. III. tit. 42. §. 1. C. O. C. P. III. tit. 51. pr. Decr. Com. 22. Nouembr. 1661. PERILL. Iob. Stepb. PÜTTERI epitome processus imper. §. 143.

statam contumax est, pinguiori remedio uti, pleniusque sibi confu-
lere per litis contestationem voluntariam, meritorumque causae de-
ductionem, eum in finem factam, ut ab actione ipsa absolueretur (b).
Eadem ratione, si actor post litis contestationem contumax processum
protelare studet, reo postulante ad definitivam proceditur, et secun-
dum deducta et probata pro actore aut pro reo id quod iuris est de-
cernitur pronunciaturae; ita tamen, ut actor contumax reo praesenti,
licet in causa succubuerit, expensas litis refundere semper tenea-
tur (c). In forma vero quasdam reperiri differentias a iuribus pere-
grinis dixi, quas hic sigillatim paulo vberius exponere lubet. Iure
romano si is, qui peremptorium impetrauerat edictum, die cognitio-
nis aberat, illud circumduci edictum dicebatur. Ex stilo vero legum
imperii in iudicio Camerae imperiali illud edictum peremptorium *ci-
tatio peremptoria*, diesque cognitionis *terminus citationis* vocari solet;
ideoque etiam hodie non edictum seu ipsam citationem, sed potius
citationis circumduci terminum dicimus (d). Circumducitur ergo
terminus, si eius lapsu citatio effectu suo destituitur. Porro non ni-
si primus terminus, quo quis comparere debebat in Camera Imperii
dicitur *circumductus*, reliquos vero eum sequentes, quibus actori adhuc,
ut statim videbimus, comparere licet, si eosdem neglexerit, non
circumductos, sed *purificatos* vocari mos est. Haec omnia tamen a
iure romano verbis magis, quam re ipsa discrepant. Maior et no-
tatu

(b) O. C. de a. 1555. P. III. tit. 42. §. 2. C. O. C. P. III. tit. 51. §. 1. Decr. Com. 22. Nouembr. 1601.
(c) O. C. l. c. §. 3. C. O. C. l. c. §. 2. Cf. Guil. Rodingii Pandectae
iuris cameralis Lib. III. Tit. 54. p. 751. (Weizlar. 1750.)
(d) O. C. l. c. pr. Jac. Blymen processus cameralis (Col. Agrip. 1718.) Tit. 66. §. 9. p. 504.

actu dignior differentia iuris romani et legum imperii hanc, in qua versatur, materiam concernens, est, quam iam exponam. Scilicet iure romano, si actor die cognitionis aberat, edictum *statim* circumducebatur. Contra huius iuris rigorem imperii legibus statutum est, ut si actor intra *tres iuridicas* a termino citationis compareret, causasque absentiae allegaret, adhuc admittendus sit, ac si in ipso citationis termino comparuisset; ita quidem, ut demum tribus istis iuridicis proxime sequentibus elapsis, terminus citationis habeatur circumductus (e). Tres iuridicae hac lege ob eam rationem placuerunt, quia tot audientiae vna septimana habebantur. Cum vero postea per *recessum Imperii Spirensis d. a. 1570. §. 4. 6.* sancitum esset: *dass binsürter alle Tage gerichtliche Audienz gehalten werden solle*; placuit quoque ut terminus post sex demum iuridicas circumduceretur (f). Et quamvis hodie iterum more antiquo tres quatuor septimana celebrentur audientiae, tamen terminus post *sex* eiusmodi *iuridicas*, et quidem continuas (g) demum habetur circumductus, et in contumaciam procedere licet. Modus procedendi contra

tra

(e) O. C. 1555. P. III. tit. 12. §. 17. *ibi: dass fürhin im Pall, da der Kläger auf den andern oder dritten Gerichtstag, nachdem der terminus verschiene, obgemeldter massen erschiene, und auf seines Gegenbeils Begehren seines Ausbleibens Ursache anzeigen würde, dass er alsden zugelassen werden solle, als ob er im angesetzten termine erschienen wäre. Würden aber mehr*

den drei Gerichtstage nach gesetzten termin verschiene, und sich niemand im Gericht einlassen, so soll alsden der terminus pro circumducto gehalten werden und die ausgegangene citation gefallen seyn.

(f) Decr. Com. 17. Aug. 1554. C. O. C. P. III. tit. 12. §. 21.

(g) C. O. C. P. III. tit. 51. pr. Rec. Dep. 1600. §. 90.

tra contumacem hisce absoluitur, vt reus petat proclama *das Rufen*, quo decreto et peracto a Pedello, vel ab instantia, vel deductis deducendis ab actione absolutio peti potest. Consistit vero hocce proclama in citatione contumacis, viua Pedelli voce ad instantiam praesentis rei iudicisque decretum facienda. Similis videtur hic citandi modus antiquae citationi, quam voce praeconis olim factam esse ex iure romano constat (b).

§. XIV.

*De actore contumace secundum statutum
Hamburgense P. I. Tit. XV.*

Tandem laudabile eorum, qui iura patria ignorare maxime turpe legitimae scientiae studio indicarunt, exemplum sequens, coronidis loco et de iure statutorio, actoris contumaciam coercente, almae patriae, Liberae S. R. I. Ciuitatis Hamburgensis paucis disserere par est. Nullibi gentium fortassis litigantes contumaciae delicto sese frequentius commaculare solent, quam in foro Hamburgensi. Nullibi ergo magis necessarium erat feuerioribus legibus ius dicentis auctoritatem a litis protelantium malignitate defendere. Sed sine vltiori praefamine rem ipsam proponamus. Distinguit ius patrium eadem ratione, qua ius commune inter contumaciam actoris ante et post litem contestatam commissam. Ante eam actor prima vice contumax praeter expensas, praesenti reo refundendas, qui et ab instantia absoluitur, in poenam 8 fl. (a) fisco adiudicandam condemnatur. Antequam

(b) De causis ex quibus denegatur proclama vid. BLVM. l. c. §. 30. (a) Poena haec pecuniaria contumaciae

tequam ergo actor hanc poenam luerit, reoque expensas restituerit, nouam rei citationem petens, non auditur. Idem obtinet, si actor secunda vice contumax est. De potestate vero, per iura communia reo praesenti facta, qua volens litem contestari et in causa ad definitiuam vsque sententiam procedere licet, alium in nostro statuto seruatur silentium. Eius loco plane singulare quid et a iure communi recedens statutum est. Scilicet si actor tertia vice, noua impetrata citatione contumax est, reus praecua contumaciae actoris accusatione, refusis expensis absoluitur (b). Actor ergo tertia vice contumax hic litis ipsius damno coercetur; nec necessarium est, ex parte rei, vt litem contestetur, sponteque probationem suscipiat. De contumacia vero quae post litem contestatam ab actore committitur, sic vt iure communi, eautum est (c), vt in causa principali ad instantiam rei procedatur, et secundum probata vel pro reo praesente, vel pro actore absente sententia feratur, actor contumax tamen vtroque casu in expensas condemnatur.

maciae pro semisse quatuor fl. iam obtinebat ex statuto antiquiori de anno 1292. vel 1497. Rubr. *Wo men Geborsam unde Sekerheit vbo recht bestaedige* §. 1. quod ex Codice Gothano typis expressum legitur in *Tbesauro iuris prouincialis et statutarii Germaniae* pag. 644.

(b) Statut. Hamburg. P. I. Tit. XV. artic. 1. in fine: *Wurde dann*

der Kläger, nacherlegten Unkosten, den Beklagten zum dritten mahl citiren lassen, und abermahl ungehorsamlich ausbleiben: so soll der Beklagte auf Beschuldigung des Klägers Ungehorsam, und sein ferner Anrufen von der Klage mit Abtrag aller aufgewandten Unkosten endlich los getheltet werden.

(c) l. c. art. 2. et 3.

T A N T V M.

Göttingen, Diss., 1770

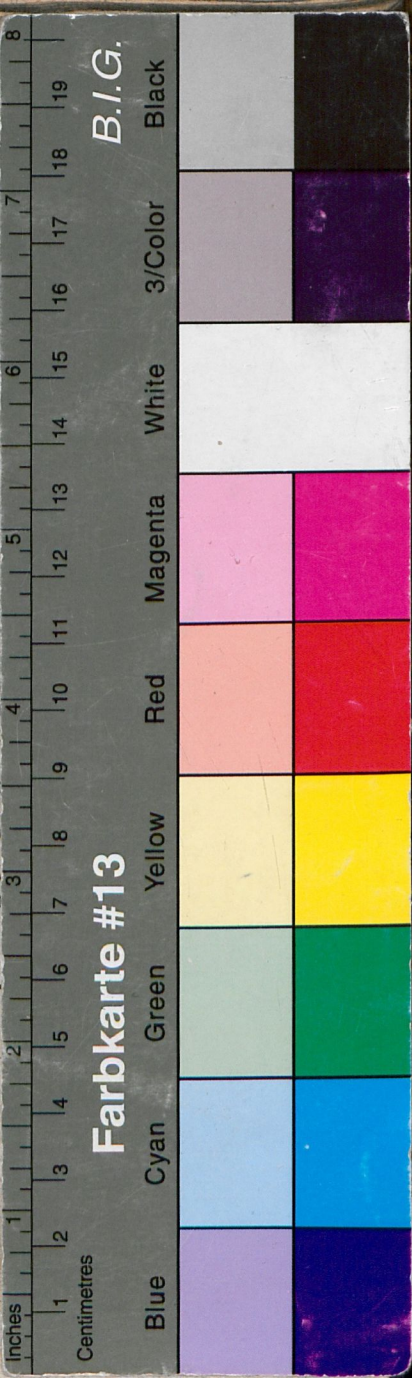
ULB Halle

004 590 627

3

f
56.

1770, 7

7

DE
ACTORE CONTVMACE
TAM
SECVNDVM IVRA COMMVNIA QVAM
STATVTARIVM HAMBVRGENSE
SPECIMEN INAVGVRALE

QVOD
POTENTISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO
GEORGIO III.

344

MAGNAE BRITANNIAE FRANCIAE ET HIBERNIAE REGE
DEFENSORE FIDEI
BRVNSVICENSIVM ET LVNEBVRGENSIVM DVCE
S. R. I. ELECTORE ET ARCHITHESAVRARIO
RECTORE GEORGIAE AVGVSTAE MAGNIFICENTISSIMO.

ILLVSTRIS
IVRECONSVLTORVM ORDINIS AVCTORITATE
PRO LICENTIA
SVMOS IN VTROQVE IVRE HONORES
RITE CONSEQVENDI
PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT
CLEM. WICHM. CAROL. PRINSHAVSEN
HAMBVRGENSIS.

AD DIEM XI. IVLII MDCCCLXX.

EX OFFICINA SCHVLZIANA.